

เรื่องของบุญบารมี

พระเทพสิงหนุราชาจารย์

P16003

คนเราเกิดมาในพิภพ มาหลายชาติหลายกัป หลายกัลป์ เวียนว่ายตายเกิด ทับถมแผ่นดินมาตลอด ไม่มีใครอยู่รอดปลอดภัย มัจจุราชแห่งความตายจะมาถึงเราเมื่อไรก็ไม่ทราบ ขอให้พิจารณาตรงนี้ อย่าคิดด้วยความประมาทว่าเราจะอยู่อีกนาน เราก็ไม่ทราบว่าตายจากโลกไปเมื่อไรนั้น คติวิบัติ คติสมบัติ เราไม่ทราบเลย

คนเราไม่เหมือนกัน แต่กันเพราะบารมีไม่เท่ากัน บารมี ซึ่งแปลว่าความเพียร เวียนว่ายตายเกิดมาหลายกัป หลายกัลป์ กัปหนึ่งก็เป็นหมื่นปี พระพุทธเจ้าสร้างบารมีมามาก อาตมานึกย้อนหลังเมื่อครั้งอดีตที่ผ่านมา ต้นมะขามกายะสิทธิ์ของอาตมา ตอนอาตมาย้ายมาที่วัดนี้เมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๙ ไปๆ มาๆ ยังไม่ได้อยู่ประจำรักษาการเจ้าอาวาส อาตมาคิดว่าทำไมหนอ ต้นมะขามต้นนี้ทำไมป็นถึงยังไม่ออกนกเหยี่ยว นกกา มากมายจริง เดียวนี้คงดั่งกล่าวหายไปไม่มีเหลือสักตัว เนื่องจากพวกบ้ามายิงกินหมด อาตมาก็ไปพิสูจน์ดูเห็นหนามพุงดอมากมาย ในสวนป่า ก็ไปเจอที่ประหารชีวิตนักโทษ อยู่ที่โคนต้นมะขาม ตอนนั้นมีพระอยู่ ๖-๗ รูป เท่านั้น

เราจึงมานั่งกัมมัฏฐาน ถึงได้รู้ว่าที่นี่เป็นประหารนักโทษ เป็นที่รบกวนซึ่งชั้ยกัน ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร กับสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่มีค่ายคูอยู่ที่หลังวัด ที่ประหารนักโทษเป็นหิน อาตมานำมาเก็บไว้ ก็มีหัวขโมย มาขโมยไป อาตมาจึงขุดที่ได้ต้นมะขามดูว่าทำไมเม็ดมะขามจึงได้เป็นรูป ๑๒ นักษัตริ์ หนึ่งฝักมี ๑๒ เม็ด ครอบรอบนักษัตริ์ เป็นสัตว์นานาชาติ ชลประทานมาช่วยบุกเบิกทำให้เตียน เมื่ออาตมาขุดดินใต้ต้นมะขาม ปรากฏว่าพบศพทั้งหมด ๔๐ ศพ ตอนนั้นมีหลวงตาอยู่ ๒ รูป ช่วยทำศพให้ แผ่เมตตาให้ สวดตอนสี่ห้าทุ่มแล้วจึงเผาหมดไป พอเผาหมดแล้ว ต้นมะขาม

นักษัตริย์ก็เหี่ยวแห้งเฉาตายไป เหลือแต่ต้นลูก ต้นเดิมใหญ่มาก มีอายุนับพันปี
วิญญูณนักโทษประหารเหล่านั้นอยู่ที่ต้นมะขามกายะสิทธิ์ ปีนจึงยังไม่ออก

ตอนหลังนี้มะขามนักษัตริย์นั้นก็กลายมีมากกว่า ๑๒ เม็ดบ้าง ไม่ถึง ๑๒ เม็ด
บ้าง แต่ก็ยังเป็นรูปร่างหน้าสัตว์เหมือนกัน ตรงนั้นเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่วัดเรานี้ยังมี
เทวดาที่ต้นพิกุลสอนแม่ชีสวดมนต์ มหาเมตตาใหญ่ ถ้าใครมาแล้วมีสมาธิเข้าชั้นแล้ว
จะเห็น ว่าจะมีอะไรบ้างในวัดนี้ ถ้าใครมาบวชอยู่ที่วัดนี้รับบุญวาสนาก็จะอยู่ไม่ได้ จะ
เพี้ยนไปเลย ไปแล้วไม่เห็นกลับมาสักองค์ล้มหายตายจากกันไปหมด

สภาพการณ์ก็เปลี่ยนแปลงไป ของศักดิ์สิทธิ์ก็กลายเสื่อมไป เหมือนต้นมะม่วง
อกร่อง เอาพันธ์อย่างดีมาไปปลูกในสถานที่อันไม่สมควร เช่นดินไม่ดี และไม่เอาใจใส่
รดน้ำพรวนดิน มะม่วงอกร่องมันก็กลายไป มีรสเปรี้ยวไม่มีรสหวานเหมือนเดิม เพราะ
ที่ดินไม่ดี ฉันทใดก็ฉันทนั้น เราจะดูเรื่องคนสถานที่ ก็ไม่เหมือนกัน คติสมบัติ สร้างความดี
ไม่ถูกสถานที่ อุปธิสมบัติ สร้างความดีผิดตัวบุคคล กาลสมบัติสร้างความดีผิด
กาลเวลา ประโยคสมบัติสร้างความดีไม่เสมอต้นเสมอปลาย ถ้าเราปฏิบัติธรรมเสมอ
ต้นเสมอปลาย ท่านจะมีบารมีสูงขึ้นกว่าเดิม แต่เดิมบ้านเราเคยมีเงินแค่ร้อยบาท จะมี
เงินเป็นพัน แล้วจะมีเงินเป็นหมื่น และเป็นแสน

เพราะฉะนั้นก็ขอเจริญพรทุกคน มีบุญไม่เท่ากันหรอก บางที่เราเทศน์อธิบายไป
อย่างชัดเจนแล้ว เขาก็บอกว่ายังไม่เข้าใจ แต่คนที่มีบุญวาสนาเขาเข้าใจ ยกตัวอย่าง
เมื่อนานมาแล้วตอนที่กุฎิเก่าของอาตมา คนมากันแน่น แล้วก็มิอิสลาม มียืนอยู่หน้า
กุฎิ เราก็ให้พร เพราะมีคนมาถวายสังฆทาน แปลกที่อิสลามมารับพร แล้วก็ขอรูป ๒
นิ้วไปใส่กระเป๋า เขายืนรับพรอยู่ห่างตั้งใจรับพร เขาก็ได้ รับพรนั้น คนที่อยู่ข้างใน
ไม่ได้พร เพราะไม่ได้ตั้งใจ แล้วอิสลามคนนั้น ก็ขับรถไป รถคว่ำแหลก แต่ตัวเขากลับ
ไม่เป็นอะไรเลย เพราะเขารับพรไป

นี่แหละท่านทั้งหลาย คนที่รับบุญวาสนา ถึงเวลา ตีสิบสอง พระพุทธเจ้า
แก้ปัญหาวงศา เหมือนอย่างที เทวดาที่อยู่ต้นพิกุล ก็มาสอนแม่ชีสวดมนต์เวลาตีสิบ
สองเหมือนกัน จะสวดมนต์เสียงดังที่ศาลาหลังเก่า พลับพลา พลับเพ วิโรธนัง ตีสี่

พระพุทธเจ้าเล็งญาณ พุทธกิจ ๕ ประการไม่เคยว่าง ตอนเช้า บิณฑบาตโปรดสัตว์ ตอนสายัญญเห รัम्मะเทศนัง ตอนเย็น แสดงธรรม ภิกขุโอวาทัง ตอนหัวค่ำ สอบ อารมณกัมมัฏฐาน อัฐฐรัตเตทเวระปณณัง ยี่สิบสี่นาฬิกา แก้ปัญหาเทวดา เดียวก็ยัง มีอยู่ เทวดาจะมาชวนแม่ชีก่อนทอง ปานเงิน สวดมนต์ตอนยี่สิบสี่นาฬิกา อาตมาจึง ให้แม่ชีถามเทวดาว่าทำไมต้องมาอยู่ที่ต้นพิกุล ต้นพิกุลต้นนี้มีอายุประมาณพันปี ก็ เนื่องจากว่าโดนสาปมาจากสรวงสวรรค์ ผิดประเวณีนางฟ้า พระอินทร์สาปมา ถามว่า จะครบร้อยปีเมื่อไร เทวดาก็บอกว่าอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า อาตมาก็จัดไว้ พอครบ กำหนดร้อยปี ต้นพิกุลโค่นลงมาเองโดยไม่มีลมพัดเลย แล้วกิ่งก็ล้มไปทับกำแพงโบสถ์ ซึ่งเป็นไม้หักไป ๒ อัน นอกนั้นไม่เป็นไร และต้นก็แยกออกเป็นท่อนสองท่อน อาตมาก็เลยไม่ต้องไปทำอะไร นี่แหละท่านทั้งหลายบารมีเราไม่เท่ากัน บ้านไหนโต๊ะหมู่บูชา สกปรก ปล่อยให้เด็กไปนอนแล้วก็เล่นกันในห้องพระ รับรองเทวดาไม่เข้าบ้านนั้นแน่ ถ้าบ้านไหนรักษาความสะอาดสวดมนต์เป็นประจำ เทวดาจะรักษาโต๊ะหมู่ เรียกว่าเทพ รักษา บ้านนั้นจะเจริญรุ่งเรือง เทวดามีประจำคนใหม่ ขอตอบว่ามี เทวดาประจำวัน เกิดรักษา ถ้าเทวดาออกเมื่อไรต้องตาย หลวงพ่อโสธรมีคนไปกราบไหว้เป็นจำนวนมาก มีเทวดารักษาถึง ๑๖ องค์ แต่พระพุทธรูปองค์อื่นๆ เช่น พระนอน พระพุทธชิน ราช หลวงพ่อวัดไร่ขิง มีเทวดาเพียง ๑๐ องค์ เงินทองก็ต่างกัน

คนเราก็มีเทวดารักษา ท่านต้องมองด้วยปัญญาจะเห็นว่าคนนี้มีเทวดารักษาที่ ศรีษะจะมีใจเฝ้าที่ศรีษะ มันจะมีแสงออก ท่านมีสมาธิละเอียดจะเห็นแบบนี้ เพราะ การเจริญพระกัมมัฏฐานเป็นการสร้างบารมีให้กับตนเอง ของใครของมันทำกันเอาเอง อาตมาประสบมามากมาย ก่อนมาอยู่วัดนี้อาตมาเดินธุดงค์ มาหลายแห่งแล้ว สำเร็จ มาหลายแห่งแล้ว ท่านทั้งหลายที่เป็นหนุ่มเป็นสาว สาวแซ่แก่แม่หม้าย อาตมา พยายามไปหาว่า แซ่นี้คืออะไร มีสาวแล้วก็มีแซ่ โบราณเขาพูดให้เราคิด แซ่ตัวนี้คือ ชาติผู้ดี คือวงศ์ตระกูล ถ้าแปลปัจจุบันนี้แปลว่านามสกุล สาวต้องสวยต้องรวยด้วย แปลว่าพรหมจารี ไม่บกพร่อง ไม่มีอะไรเสียหาย แซ่ ตัวนี้แปลว่า สกุล รุนชาติ พร้อม มูลบริบูรณ์สำหรับแม่บ้าน เคหะศาสตร์ ควรเอาสองอย่างนี้มาเป็นแม่บ้าน

คนเราจะพ้นทุกข์ได้ก็เพราะความเพียร เติบจนกรรมนั่งกัมมัฏฐาน ความเพียร เป็นบารมีอันหนึ่งสามารถเป็นที่พึ่งของตัวเองได้ ในเมื่อสามารถเป็นที่พึ่งของตัวเองได้ก็ เป็นการช่วยตัวเองโดยเฉพาะ นัตถิ สันติ พลังสุขัง สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มีอีกแล้ว ถ้ามีความสงบอยู่ที่ไหนก็มีความสุขอยู่ที่นั่น

จุดมุ่งหมายของพระพุทธเจ้า อีกจุดหนึ่ง คือ ท่านต้องการทุกคนไปลามาไหว้ เรา จะเห็นพระสงฆ์องค์เจ้าไปไหน ก็จะต้องมาลา เมื่อมาก็ต้องไหว้ รายงานตัวให้ทราบ สองพันกว่าปีแล้วยังใช้ได้ดีอยู่จนบัดนี้ มีประโยชน์ประจำชีวิตมาก คนยุคใหม่ตั้ง ๒๕ ศตวรรษ คนจะอายุสั้น เมื่อก่อน ๒๕ ศตวรรษ คนอายุยืน คนมีธรรมชาติอ่อนนุ่ม ถ่อมตนมาก มายุคใหม่สมัย บังอาจและก้าวร้าวกับพ่อแม่ และไม่มือไหว้กรรมต่อกัน ด้วย ยกตัวอย่าง บางที่ลูกหลาน ว่าพ่อว่าแม่ โดยไม่ได้เกรงใจ บางบ้านพ่อแม่ด่าลูก ด่าแล้วยังไม่พอยังแข่งลูกอีก เมื่อก่อน ๒๕ ศตวรรษนั้น คนมีธรรมชาติมาก มีจิตใจ เมตตามากกว่าคนสมัยนี้ คนสมัยนี้ห่างเหินจากความเมตตา กรุณาซึ่งกันและกัน ไม่มี ความจงรักภักดี เท่าที่อาตมาสังเกต ตามพุทธทำนายหลังจาก ๒๕ ศตวรรษ คือครึ่ง ของศาสนา เพราะศาสนาที่พระองค์ประกาศไว้ ๕,๐๐๐ ปี มันจะค่อยๆ เสื่อมคลาย เสื่อมลงตามสภาพ

ดังนั้น ลูก สมัยใหม่นี้ ยืนพูดกับพ่อแม่ ไม่มีการเคารพ แต่พระสงฆ์ ยังทำตาม ประเพณี อยู่ จดการบวชเข้าไว้ เพื่อต้องการให้เคารพผู้มีอาวุโส เหมือนอย่างเวลาเรา ตกฟากเวลาเท่าไร ก็จดไว้ พี่ชายใหญ่ต้องเป็นพ่อ พี่สาวใหญ่ต้องเป็นแม่ ช่วยเลี้ยง น้องเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ คนเราเดี๋ยวมีธรรมชาติแต่ปาก แต่ไม่มีธรรมชาติประจำใจ รับศีลก็รับแต่ปาก แต่จิตใจก็ไม่ได้รับด้วย ถ้าปฏิบัติธรรม จิตใจของท่านก็จะยอมรับ คนรุ่นใหม่เดี๋ยวนี้รับศีลก็ยังพูดตามไม่ได้ มันจึงไม่เข้าถึงจิตใจ เกิดกัลยาณมิตรใน ๒๕ ศตวรรษ นั้นเป็นความจริงทุกประการ ผู้ดีจะเดินตรอก ชี้ออกจะเดินถนน ผู้ดีก็จะ เดินเข้าไปในตรอกซื้อที่ซื้อทาง ชี้ออก ชายที่ได้ก็มาอยู่ตึกพาณิชย์ ชายของไม่ได้ก็ เจิง

ตามพุทธทำนาย หลัง ๒๕ ศตวรรษ จะเกิดกสิยุค พี่น้องจะฆ่าฟันฟันแทงกัน ลูกจะฆ่าพ่อแม่ พ่อแม่จะฆ่าลูก นั้นเป็นความจริงแล้ว คนที่ไร้ธรรมะขาดเมตตาปราณี จะฆ่าฟันฟันแทงกัน เมื่อก่อน ๒๕ ศตวรรษ พี่น้องรักกันช่วยเหลือกัน ไม่ฆ่าฟันฟันแทงกัน ก็เพราะ เขาเคารพพ่อแม่ คนเรายุคใหม่นี้ ไม่มีการเคารพพ่อแม่เลย จึงไม่มีระเบียบวินัย และจารีตประเพณี วัฒนธรรม ก็จะจืดจางหายไป อย่างน่าใจหาย พระพุทธเจ้าสอนไว้ชัดเจนว่า สายเลือดของเรา ตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ทวด สร้างความดีกับลูกหลาน คนไทยรับรองจิตใจของตนเอง ว่ามีธรรมาศรัยรักพี่รักน้อง ไม่ทำลายพี่ทำลายน้อง เป็นคนมีธรรมะ ไม่ใช่หน้าไหว้หลังหลอก คนโบราณเขารักกัน ที่น้ำใจ คนสมัยใหม่นี้ไม่รักกันที่น้ำใจ รักแต่เปลือกไม่ถึงแก่น ความรักจึงไม่มั่นคงถาวร คนสมัยก่อนเขาปฏิบัติธรรมมาก คนสมัยนี้ไม่ปฏิบัติธรรม คนสมัยก่อนพอวันพระเขาจะไปวัด รักษาอุโบสถ พาลูกพาหลานไปด้วย เดี่ยวนี้ไม่มีการทำอย่างนั้น การเข้าวัดเป็นการไปเที่ยววัด เป็นการทัวร์บุญ ถ้ามถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร ก็ตอบว่าไม่รู้

เมื่อสมัยสุโขทัยนั้น ไม่ต้องเป็นพี่น้องกันเลย เขาต้องการคนดีมาอยู่ใกล้กัน รวมกันเป็นหมู่บ้าน เขายกที่ให้ฟรี เพราะที่ทางสมัยโบราณไม่มีโฉนด เดี่ยวนี้แม้เป็นพี่น้องกัน ที่ดินเพียงคืบเดียวก็ยังโกงกัน ยกตัวอย่าง ครอบครัวที่เชียงใหม่ พ่อแม่ยกที่ดินให้ แบ่งให้กันคนละล๊อค และที่แต่ละผืนจะมีร่องน้ำไหลผ่าน โดยที่คนโตมีที่ดินอยู่ต้นน้ำ อุดน้ำไม่ให้ไหล ไม่ให้น้องกิน แล้วก็ปิดรั้วไม่ให้เดิน เวลานอกจะออกต้องเดินอ้อมไปไกลกว่าจะไปถึงถนนใหญ่ พ่อที่คนโตมีลูกคนหนึ่ง ไม่ยอมพุด เป็นใบ้ จนอายุ ๑๐ ขวบแล้วก็ยังไม่พุด ทำอย่างไรก็ไม่พุด พอเขามาที่วัดอัมพวัน อาตมาก็บอกให้เขารีบไปเปิดน้ำ แล้วให้มานั่งกัมมัฏฐานที่วัดเป็นเวลา ๑๕ วัน ให้เจ้ากรรมนายเวร น้องคนเล็กเป็นผู้หญิง และน้องเขยก็เป็นตำรวจ จึงมีความอิจฉาน้อง ท่านทั้งหลายก็จงอย่าไปอุดน้ำ อย่าไปอุดถนนหนทางไม่ให้ใครเขาเดิน มีลูกจะเป็นใบ้

ยุคใหม่สมัยนี้ ท่านทั้งหลายอย่าไปไว้ใจทาง อย่าไปวางใจคน ท่านจะจนใจเอง ท่านจะเสียเอง คนเดี่ยวนี้อเชื่อไม่ค่อยได้ ไม่ว่าจะนางฟ้า นางสวรรค์ ก็เชื่อไม่ได้

นางเมขลาสมัยก่อนนั้นเชื่อได้ ช่วยเหลือพระมหาชนกให้เข้าฝั่งไปถึงมิลินทรได้ แต่เมขลาสมัยนี้ชอบล่อแก้วหลอก ลวง ตำราโบราณพูดไว้ไม่ผิดเลยที่ว่า มีเงินเขาก็นับว่าน้อง มีทองเขาก็นับว่าพี่ ไม่มีเงินไม่มีทองก็ไม่มีพี่น้องเลย

ท่านทั้งหลายอย่าสร้างอะไรให้ตัวเองเดือดร้อน และอย่าไปทำให้อื่นเขาเดือดร้อน และก็ให้พยายามอย่างยิ่งอย่าไปเบียดเบียนตัวเอง และอย่าไปเบียดเบียนคนอื่นเขา เท่านี้ก็พอเหลือกินเหลือใช้ เมื่อสมัยสุโขทัย ที่พระพุทธศาสนาเจริญมาจากนครศรีธรรมราช ซึ่งมาจากศรีลังกา ทำให้นครศรีธรรมราชมีหลักธรรมดี มีแหวน นะโม มีเครื่องถมลายทอง มีปัญญาเพราะนั่งกัมมัฏฐาน สมัยก่อนนั้น คนนครฯ เป็นคนใจร้าย หากินทางการประมง พี่น้องก็ฆ่าฟันพันแทงกัน พระอรหันต์ สององค์ขึ้นฝั่งที่นครศรีธรรมราช สร้างวัดมหาธาตุ และสร้างวัดอรัญญิกาวาส ให้พวกนครฯ เรียนหนังสือ เรียนวิชาการ และนั่งกัมมัฏฐานจึงมีปัญญาทำเครื่องถมลายทอง และก็กลายเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อผู้ใหญ่

อาตมาเคยถาม ชาวนครฯ ว่าอะไรเป็นสัญลักษณ์ของ นครฯ พวกเขากันตอบว่าวัดมหาธาตุ ตอบผิดกันหมด ต้องตอบว่าแหวน นะโม เพราะคน นครฯ กลายเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน จึงมีแหวน นะโม นะโม เป็นหัวใจของ นครฯ ใครไม่มีแหวนนะโม คนนั้นไม่ใช่คนนครฯ พระเจ้ากรุงสุโขทัย จึงได้นิมนต์พระสององค์นี้ขึ้นเมืองสุโขทัย พระสถูปเจดีย์ มีรูปร่างคล้ายของศรีลังกา พระราชาทรงผนวช บวชในพระพุทธศาสนา หารธรรมะมาปกครองบ้านเมือง คือ เมตตาตนเอง

คนเรานี่ ถ้ามีการเจริญพระกัมมัฏฐานแล้ว จะรักกันจะมีเมตตาต่อกัน สามภรรยาจะเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น ไม่ใช่พระเจ้าช่วยเราได้ พระพุทธเจ้าสอนให้เราพึ่งตนเอง ช่วยตนเอง ให้สอนตัวเอง สองมือเรานี้พึ่งฝีมือเราเอง หมายถึง มือข้างหนึ่งมี ๕ นิ้ว แต่มือข้างหนึ่งแต่ละนิ้วหมายถึง

๑. จริตต่อการทำงาน

๒. จริตต่อหน้าที่

๓. จริตต่อวาจา

๔. จริงต่อบุคคล

๕. จริงต่อความดี

มืออีกข้างหนึ่ง แต่ละนิ้วมีความหมายดังนี้

๑. ภูมิรู้

๒. ภูมิธรรม

๓. ภูมิฐาน

๔. ภูมิปัญญา

๕. ภูมิปัจจุบัน

พึ่งตัวเองได้เลย ทำเท่านี้เอง ไม่ต้องไปใช้ฝีมือของคนอื่น ใช้ฝีมือของเราก็อยู่ได้ คนสุขุขทัยมีเมตตาดีมาก เพราะมีธรรมะ คนเราเดี๋ยวนี้ ปากว่าตาขยิบ ต่อหน้าเป็นอย่างหนึ่ง ลับหลังเป็นอีกอย่างหนึ่ง ปากหวานจิตใจเชือดคอ

คนสมัยสุขุขทัย ประกอบด้วยลักษณะ ๔ ประการ คือ

๑. ชอบช่วยเหลือกัน ก่อสร้างไปทางไหนเขาก็จะช่วยกัน แต่คนสมัยนี้ไปไหนชอบทำลายซึ่งกันและกัน เรียกว่าเพื่อนบ้านร้านถิ่น คนโบราณนั้น ญาติธรรมนั้นดีที่สุดแล้ว ญาติทางสายโลหิตบางทีก็ไม่รักกัน ผู้ญาติธรรม หรือธรรมทายาท ที่ท่านทั้งหลายปฏิบัติธรรม เรียกว่า ธรรมทายาท

๒. ละเอียดอ่อน จิ้งจกตกเขายังเชื่อ เดียวนี้พ่อแม่ตกยังไม่ยอมเชื่อเลย คนโบราณละเอียดอ่อนมาก ไม่เหมือนคนสมัยนี้หยาบคายมากเถียงคำไม่ตกปาก อ่อนนุ่มถ่อมตน แหกมากก็ต้อนรับ

๓. ชอบบงกช ไม่ชอบหด ไม่ชอบการเหยียดเหยียด ชอบปลุกต้นไม้ให้ร่มเงา เดียวนี้ชอบทำลายตัดต้นไม้หมด

๔. ชอบต่อสู้ ไม่เลียงงาน อดทนต่อสู้กับงาน

อานิสงส์ที่เราเจริญพระกัมมัฏฐาน เราได้ของเราเองไม่ใช่คนอื่นได้ กัมมัฏฐานทำคนให้ฉลาด ให้หลักความจริงใจ รู้จักชีวิตประจำวันว่าควรทำอะไร ไม่ใช่ไปนั่งเพียงสวรรค์นิพพาน นั่งให้ญาณ ๑๖ เกิด กัมมัฏฐานทำให้คนรู้จักปรมาัตถธรรมไม่หลงติดอยู่

ในบัญญัติธรรม บัญญัติอารมณ์ เพราะฉะนั้นอารมณ์ดี อารมณ์ร้ายสำคัญมาก ทำคนให้มีศีลธรรมและวัฒนธรรม อันดีงาม ทำคนให้รักใคร่กันสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เราทำกัมมัฏฐานนี้ แม่เมตตาให้ศัตรูกลายเป็นมิตร ทำคนให้เมตตา กรุณา กัน และยินดีเมื่อคนอื่นเขาได้ดี ทำคนให้เป็นคน ให้ดีกว่าคน ให้เป็นพระเจ้า ประเสริฐ ทำคนไม่ให้เบียดเบียนกันเว้นจากการเอาวัดเอาเปรียบกัน ทำคนให้รู้จักตนเอง และรู้จักปกครองตนเอง ปกครองครอบครัวด้วย และทำให้เราเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย ไม่มีมานะ ทิฏฐิถือตัว ใครจะตักเตือนว่ากล่าวก็จะได้ไมโกรธ ทำคนให้เป็นผู้หนักแน่น มีกตัญญูทศเวทิตาธรรม ทำคนให้มีกายวาจาใจบริสุทธิ์ เหมือนทองคำ ธรรมชาติที่หล่อหลอม ทำคนให้ได้รับความสุข กัมมัฏฐาน ทำให้เดินทางถูกต้อง ทำคนให้บรรลุมรรคผลนิพพานเป็นประโยชน์ สามารถป้องกันภัยทางอบายภูมิได้ คือ เปรต นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ไม่ต้องไปในภูมินั้นอีกต่อไป เป็นปัจจัยให้ได้พบมรรคผลนิพพานในชาติต่อไป ทำกิเลส คือ โลภะ โทสะ โมหะ ให้เบาบางลง ทำให้มีใจสุขุมเยือกเย็น ทำให้เป็นผู้มีสติรอบคอบ ทำให้ความจำดีขึ้น ทำให้โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ หายไป ทำให้ความเชื่อความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยดียิ่งขึ้น

ความดีนั้นไม่ใช่จะได้มาอย่างง่ายตาย จะเอาเงินทองไปซื้อก็ไม่ได้ และทำแทนให้กันก็ไม่ได้ ความดีนั้นกว่าจะได้มาแสนจะยาก ต้องทำด้วยความลำบากยากเย็น เข้มใจ ชีวิตมนุษย์ มันขึ้นขมไปหมด ไม่มีอะไรหวาน เป็นของดีที่หาได้ยาก ต่างคนต่างหามา เพราะฉะนั้นบุญบารมีของแต่ละคนจึงไม่เท่ากัน

ญาติพี่น้องห้องเดียวกัน ก็มีดีไม่เท่ากัน น้อยมากที่จะมีดีเหมือนกัน ต่างคนต่างมา ต่างเวรต่างกรรมจากการกระทำมาไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นญาติธรรม นั้นดีที่สุด ญาติสายโลหิตก็ใช้ไม่ได้ เพราะยังมีการฆ่ากัน ยังจะทะเลาะวิวาทกัน พี่น้องห้องเดียวกันก็ไม่ใช่ญาติ ญาติคือคนสนิทคนใกล้ชิดกัน ญาติธรรมจึงดีที่สุด เป็นญาติในพระพุทธศาสนาด้วยกันจะไม่มีทะเลาะกันเลย จะพูดกันรู้เรื่อง จะเข้าใจกันได้ง่าย ฉะนั้นการปฏิบัติธรรมเป็นญาติกับพระศาสนา